

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ο ενδεχόμενος θετικός ή αρνητικός αντίκτυπος των αυξανόμενων περιβαλλοντικών και ενεργειακών απαιτήσεων στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας»

(2008/C 162/14)

Στις 20 Σεπτεμβρίου 2007 η Σλοβενική Προεδρία ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να καταρτίσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα:

«Ο ενδεχόμενος θετικός ή αρνητικός αντίκτυπος των αυξανόμενων περιβαλλοντικών και ενεργειακών απαιτήσεων στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας».

Το ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές, κοινωνία των πληροφοριών», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή τους στις 23 Ιανουαρίου 2008, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. WOLF.

Κατά την 442α σύνοδο ολομέλειάς της, της 13^{ης} και 14^{ης} Φεβρουαρίου 2008 (συνεδρίαση της 13^{ης} Φεβρουαρίου), η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 128 ψήφους υπέρ και μία αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση:

Περιεχόμενο:

1. Σύνοψη και συμπεράσματα
2. Υφιστάμενη κατάσταση και γενικές παρατηρήσεις
3. Ειδικές παρατηρήσεις — Αναλύσεις και συμπεράσματα
4. Επιμέρους προσεγγίσεις και συστάσεις

1. Σύνοψη και συμπεράσματα

1.1 Η ΕΟΚΕ εστιάζει την παρούσα γνωμοδότηση στον θεματικό κύκλο ενεργειακή πολιτική και αλλαγή του κλίματος. Θα εξετάσει το ζήτημα των πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων που προκύπτουν για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ εάν μειωθούν σημαντικά η κατανάλωση ενέργειας και οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται κατά κύριο λόγο οι οικονομικές πτυχές.

1.2 Λόγω της αλληλεξάρτησης μεταξύ ανταγωνιστικότητας, οικονομικής ισχύος, θέσεων εργασίας και κοινωνικής ευημερίας των πολιτών, το εν λόγω ζήτημα είναι ζωτικής σημασίας και για το κοινωνικό μέλλον της Ευρώπης.

1.3 Η ΕΟΚΕ συνάγει ότι οι προκλήσεις που συνδέονται με αυτό προσφέρουν την ευκαιρία να ενεργοποιηθεί στην Ευρώπη ένα κύμα καινοτομίας και επενδύσεων και, με αυτόν τον τρόπο, να ενισχυθεί η οικονομία και η (παγκόσμια) ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Εάν επιτευχθεί αυτός ο στόχος, υπερισχύουν τα πλεονεκτήματα, επίσης όσον αφορά τον αριθμό των θέσεων εργασίας γενικά και την ενίσχυση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου.

1.4 Καθοριστική προϋπόθεση για την υλοποίηση του ανωτέρου στόχου είναι η λήψη των κατάλληλων μέτρων στους τομείς της ενεργειακής, οικονομικής και ερευνητικής πολιτικής, η εφαρμογή των ορθών αρχών και η αποφυγή υπερβολικών ρυθμίσεων. Σε διαφορετική περίπτωση, θα υπάρχουν λόγοι ανησυχίας ότι τα μειονεκτήματα — υψηλή κατανάλωση, υπερβολικά υψηλές τιμές ενέργειας, απώλεια της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, μετεγκαταστάσεις, διακινδύνευση του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου — θα υπερισχύσουν και μπορεί να οδηγήσουν σε κρίσιμες εξελίξεις. Η προστιθέμενη ενέργεια αποτελεί το απαραίτητο ελιξίριο ζωής των σύγχρονων βιομηχανικών κοινωνιών και των κοινωνιών της γνώσης με όλα τα κοινωνικά και πολιτιστικά τους επιτεύγματα. Για το λόγο αυτό, το κόστος της ενέργειας δεν θα πρέπει να αυξηθεί ακόμη περισσότερο — πέρα από τις αναγκαίες αυξήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και λόγω της εξάντλησης των πόρων — μέσω περαιτέρω κρατικών μέτρων.

1.5 Συνεπώς, η κατευθυντήρια αρχή των στόχων και μέσων της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής πρέπει να είναι η μεγαλύτερη

δυνατή οικονομική αποδοτικότητα· μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούν να ελαχιστοποιηθούν το οικονομικό κόστος και η κοινωνική επιβάρυνση των πολιτών. Όσον αφορά την προστασία του κλίματος, μέτρο σύγκρισης είναι το κόστος αποφυγής συγκεκριμένης ποσότητας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (π.χ. κόστος αποφυγής εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα). Σε ό,τι αφορά την κατανάλωση ενέργειας και την ασφάλεια του εφοδιασμού, το καταλληλότερο μέτρο σύγκρισης είναι η ενεργειακή απόδοση. (Είναι σημαντικό να δοθεί ένας ουσιαστικός ορισμός αυτών των μεταβλητών στην κάθε περίπτωση). Ως εκ τούτου, οι ευρωπαϊκές δράσεις της πολιτικής για την ενέργεια και το κλίμα θα πρέπει να επικεντρωθούν σε οικονομικά μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και στη χρήση οικονομικά αποδοτικών και βιώσιμων τεχνολογιών ενέργειας.

1.6 Κατευθυντήρια αρχή των ευρωπαϊκών μέτρων πολιτικής θα πρέπει να είναι μια κλιματική και ενεργειακή πολιτική που ενθαρρύνει τη συνεργασία, με την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και η οποία συνενώνει και αξιοποιεί με βέλτιστο τρόπο τα οικονομικά και γεωγραφικά πλεονεκτήματα, καθώς και εκείνα που συνδέονται με τους πόρους κάθε κράτους μέλους. Παραδείγματος χάρη, οι τεχνικές για την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν σε τοποθεσίες της Ευρώπης όπου επικρατούν οι ευνοϊκότερες συνθήκες, ιδίως κλιματικές, συμπεριλαμβανομένων των διαύλων μετάδοσης, και όχι εκεί όπου χορηγούνται οι υψηλότερες κρατικές ενισχύσεις. Πέραν αυτού, θα πρέπει επίσης να καταβληθούν προσπάθειες για δημιουργία παγκόσμιων συνεργασιών όσον αφορά την ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών με τις οποίες εξοικονομείται ενέργεια και αποφεύγονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

1.7 Παρά τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος της αλλαγής του κλίματος, ο ρυθμός των απαιτούμενων μεταβολών και προσαρμογών στους τομείς του ενεργειακού εφοδιασμού και της κατανάλωσης ενέργειας δεν θα πρέπει να επιβαρύνει υπερβολικά την προσαρμοστικότητα της οικονομίας και της κοινωνίας. Ως μεταβλητές μπορούν να ληφθούν π.χ. οι κύκλοι απόσβεσης, οι περίοδοι κατάρτισης, τα στάδια ανάπτυξης για τις καινοτόμες τεχνολογίες, καθώς και οι κοινωνικά αποδεκτές προσαρμογές, οι δράσεις κατάρτισης και άλλες κοινωνικές μεταβολές. Η έρευνα και η ανάπτυξη πρέπει να συμβάλουν καθοριστικά σε αυτό.

1.8 Κατά την έννοια της προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή πρέπει να ενθαρρυνθεί η ίδια πρωτοβουλία όλων των ενδιαφερόμενων μερών και να προωθηθεί η πολυμορφία, η διαφοροποίηση και η ευελιξία των τεχνολογικών και οικονομικών πρακτικών, διότι μόνο μέσω της πολυμορφίας και του ανταγωνισμού μεταξύ

διαφορετικών προσεγγίσεων, καινοτομιών και διαδικασιών επιτυγχάνεται η αναγκαία ανθεκτικότητα απέναντι σε μεμονωμένες κρίσεις και δημιουργούνται οι επιμέρους τεχνολογίες υψηλής απόδοσης. Επομένως, είναι απαραίτητη η χρήση ενός ευρέως ενεργειακού μίγματος, από το οποίο δεν θα πρέπει να αποκλειστεί πρόωρα καμία χρήσιμη τεχνολογία (1).

1.9 Σε ό,τι αφορά τον καθορισμό των στόχων της ενεργειακής πολιτικής, οι κανονισμοί και τα μέσα θα πρέπει να συνυπολογίζουν τα όρια του τεχνικά εφικτού, ενώ θα πρέπει να αποφεύγεται η υπερβολική ρύθμιση και οι επικαλύψεις που οδηγούν σε αντιφάσεις. Οι επικαλύψεις επιφέρουν εσφαλμένη κατανομή πόρων και, κατά συνέπεια, οδηγούν σε περιττές αυξήσεις του κόστους που είναι επιζήμιες για την ευημερία και τον ανταγωνισμό. Επίσης, αυτοί οι στόχοι και αυτά τα μέσα πρέπει να χαρακτηρίζονται από μακροπρόθεσμη αξιοπιστία, δεδομένου ότι βάσει αυτών πραγματοποιούνται δαπανηρές επενδύσεις και καινοτομίες. Το οικονομικό όφελος από αυτές τις επενδύσεις, μεταξύ άλλων θέσεις απασχόλησης και ευημερία, μπορεί να προκύψει μόνον ύστερα από την μακροπρόθεσμη χρήση τους.

1.10 Όταν αυτό είναι δυνατόν, θα πρέπει να προτιμάται η παροχή κινήτρων αγοράς, όπως π.χ. μια ορθά προσδιορισμένη κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής, αντί των λεπτομερών κανονισμών. Το οικονομικά προσιτό κόστος της ενέργειας εξακολουθεί να αποτελεί βασική προϋπόθεση για την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα, για την παροχή βασικών κοινωνικών υπηρεσιών καθώς και για τη συγκέντρωση εκ μέρους της ευρωπαϊκής βιομηχανίας του κεφαλαίου που απαιτείται για νέες επενδύσεις και δαπάνες στην Ε&Α.

1.11 Επιπλέον, πρέπει να ενισχυθεί και να επεκταθεί σημαντικά η έρευνα και ανάπτυξη τεχνολογιών ενέργειας που είναι φιλικές προς το κλίμα και συμβάλλουν στην εξοικονόμηση πόρων, σε συνδυασμό με την κατάρτιση των απαραίτητων για το σκοπό αυτό μηχανικών, επιστημόνων και τεχνικών. Οι καινοτόμες πρακτικές για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες απέχουν ακόμη πολύ από την οικονομική αποδοτικότητα πρέπει να αναπτυχθούν εντατικά περαιτέρω, ωστόσο, δεν θα πρέπει να διοχετευτούν πρόωρα στην αγορά μέσω δαπανηρών επιδοτήσεων (ή μέσω επιβαλλόμενων τιμών αγοράς). Αντιθέτως, αυτό το κόστος θα πρέπει να επενδυθεί στην εντατική έρευνα και ανάπτυξη αειφόρων τεχνολογιών ενέργειας που συμβάλλουν στην αποφυγή εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έως ότου διαφανεί η βιωσιμότητά τους στην αγορά. Για το λόγο αυτό, το επίκεντρο όλων των δράσεων θα πρέπει να αποτελέσει η καινοτόμος ανάπτυξη και η αποτελεσματική εφαρμογή τεχνολογιών ενέργειας που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, δεν επιβαρύνουν το κλίμα και είναι ανταγωνιστικές.

1.12 Ωστόσο, προκειμένου να δημιουργηθούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο, πρέπει να καθοριστούν δεσμευτικοί στόχοι για την προστασία του κλίματος που θα ισχύουν για όλους τους μεγάλους ρυπαντές. Μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορεί να αποφευχθεί ένα σενάριο σύμφωνα με το οποίο το κατά τα άλλα υψηλότερο κόστος ενέργειας στην ΕΕ οδηγεί σε επιβαρυντικές στρεβλώσεις του παγκόσμιου ανταγωνισμού, αρχή των οποίων αποτελεί η σταδιακή μετεγκατάσταση ενεργοβόρων βιομηχανιών, χωρίς να έχει συμβάλει με κανένα τρόπο στην προστασία του κλίματος («διαρροή άνθρακα»). Η ΕΟΚΕ δίνει έμφαση στις προσπάθειες που καταβάλλουν όλοι οι ευρωπαϊκοί φορείς για την εκπλήρωση αυτού του στόχου (π.χ. διάσκεψη του Μπαλι). Έως ότου επιτευχθεί αυτός ο στόχος, πρέπει να αποφευχθούν επιβαρύνσεις για αυτές τις βιομηχανίες που οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού. Χωρίς αυτές τις βιομηχανίες, η Ευρώπη δεν μπορεί να διατηρήσει μακροπρόθεσμα την ανταγωνιστικότητά της.

(1) Με την επιφύλαξη της εκάστοτε απόφασης των κρατών μελών για την πυρηνική ενέργεια.

2. Υφιστάμενη κατάσταση και γενικές παρατηρήσεις

2.1 **Η σπουδαιότητα της ενέργειας.** Η ανάπτυξη και εντατική αξιοποίηση ενεργοβόρων βιομηχανικών διαδικασιών, μηχανών και μέσων μεταφοράς συνέβαλε καθοριστικά στην επίτευξη του σύγχρονου βιοτικού επιπέδου. Η ενέργεια απάλλαξε τον άνθρωπο από τη βαριά σωματική εργασία, πολλαπλασίασε την παραγωγικότητά του, κατέστησε δυνατή την παροχή θέρμανσης και φωτισμού, επέφερε επανάσταση στην γεωργική παραγωγή, ενώ έφερε την κινητικότητα και την επικοινωνία σε επίπεδα που υπερβήσαν κάθε προσδοκία. Η ενέργεια αναδείχθηκε σε ελιξίριο ζωής των σύγχρονων κοινωνικών οικονομιών και αποτελεί προϋπόθεση για όλες τις παρεχόμενες βασικές υπηρεσίες.

2.2 **Τα προβλήματα.** Οι περισσότερες προβλέψεις υποδεικνύουν ότι η μελλοντική παγκόσμια ζήτηση ενέργειας αναμένεται να διπλασιαστεί (ή ακόμη και να τριπλασιαστεί) έως το 2060, λόγω της πληθυσμιακής αύξησης και των αναπτυξιακών αναγκών πολλών χωρών. Ωστόσο, είναι γνωστό ότι αυτή η τάση παρεμποδίζεται από δύο σημαντικές εξελίξεις, οι οποίες απαιτούν την ανάληψη παγκόσμιας πολιτικής δράσης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν σοβαρές συγκρούσεις και οικονομικές κρίσεις: **Εξάντληση των πόρων και προστασία του περιβάλλοντος.** Παρά το γεγονός ότι, σε αυτό το πλαίσιο, η ανθρωπογενής συμβολή στην αλλαγή του κλίματος («επιβλαβή αέρια για το κλίμα» ή «αέρια του θερμοκηπίου», ιδίως το διοξείδιο του άνθρακα, το μεθάνιο και το υποξείδιο του αζώτου) συνιστά το κύριο περιβαλλοντικό πρόβλημα, πρέπει επίσης να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις όλων των δράσεων στη βιοποικιλότητα, στην υγεία και την αειφόρο διαχείριση των πόρων και των αποβλήτων.

2.3 **Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.** Στα συμπεράσματα του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του 2007 υπογραμμίζονται οι ακόλουθες προτεραιότητες όσον αφορά την ενεργειακή πολιτική:

- αύξηση της ασφάλειας του εφοδιασμού,
- εξασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών και της διαθεσιμότητας οικονομικά προσιτής ενέργειας,
- προαγωγή της περιβαλλοντικής αειφορίας και καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος.

2.3.1 Η ΕΟΚΕ έχει καταρτίσει πρωτοποριακές σημαντικές γνωμοδοτήσεις σχετικά με αυτό τον θεματικό κύκλο, οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα (2).

2.4 **Αίτηση της σλοβενικής Προεδρίας του Συμβουλίου.** Με επιστολή του Υπουργού Οικονομίας της Σλοβενίας, κ. A. Vizjak, η ΕΟΚΕ ενημερώθηκε ότι στις προτεραιότητες της σλοβενικής Προεδρίας του Συμβουλίου στον τομέα της βιομηχανικής πολιτικής θα συμπεριλαμβάνεται ο στόχος μιας ευρωπαϊκής οικονομίας, η οποία θα χαρακτηρίζεται από υψηλή ενεργειακή απόδοση και όσο το δυνατόν λιγότερες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Για την υλοποίηση αυτού του στόχου είναι ιδιαίτερα σημαντικό να δοθούν κίνητρα για την προώθηση της καινοτομίας και τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και προϊόντων. Επί του παρόντος εκπονείται ένα ανάλογο σχέδιο δράσης για την αειφόρο βιομηχανική πολιτική και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα το εξετάσει κατά την εαρινή σύνοδο κορυφής του 2008. Στο πλαίσιο αυτό, ζητήθηκε από την ΕΟΚΕ να παρουσιάσει τις απόψεις της σχετικά με τον ενδεχόμενο θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο των αυξανόμενων περιβαλλοντικών και ενεργειακών απαιτήσεων (πολιτικών) στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

(2) Οι σχετικές με αυτό το θέμα γνωμοδοτήσεις που εκπόνησε η ΕΟΚΕ τα τελευταία τέσσερα έτη απαριθμούνται στο παράρτημα.

2.5 Ανταγωνιστικότητα, οικονομική ισχύς και κοινωνική ευημερία. Πρόσφατες δημοσιεύσεις ⁽³⁾ της Συμβουλευτικής Επιτροπής Βιομηχανικών Μεταλλαγών και της ΕΟΚΕ ⁽⁴⁾ (π.χ. «58 concrete measures to ensure the success of the Libon strategy» — «58 συγκεκριμένα μέτρα για να διασφαλιστεί η επιτυχία της στρατηγικής της Λισαβώνας») κατέδειξαν τη στενή συνάφεια μεταξύ ανταγωνιστικότητας, οικονομικής ισχύος και περιθωρίου ελιγμών για τις αναγκαίες κοινωνικές παροχές. Για το λόγο αυτό, η παρούσα γνωμοδότηση εστιάζεται στις συναφείς οικονομικές πτυχές ⁽⁵⁾ της αίτησης στο πλαίσιο αυτό.

2.6 Βιομηχανικές χώρες. Στο πλαίσιο αυτό οι πολύ ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες έχουν ιδιαίτερη ευθύνη. Η ευθύνη αυτή στοιχειοθετείται αφενός από το υψηλότερο μερίδιο εκπομπών αυτών των αερίων και, αφετέρου, από το προβάδισμα που ήδη διαθέτουν τα βιομηχανικά κράτη στην ανάπτυξη νέων τεχνικών. Οι τεχνικές αυτές εκτείνονται από την εξοικονόμηση ενέργειας, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και τη χρησιμοποίηση ενεργειακών πηγών χωρίς εκπομπές (ή με χαμηλότερες εκπομπές) ⁽⁶⁾ μέχρι την ανάπτυξη τεχνικών μεθόδων και εγκαταστάσεων που ανταποκρίνονται στο στόχο αυτό. Ως εκ τούτου, στο πεδίο έντασης ανάμεσα σε αναγκαϊότητες, ευσεβείς πόθους και οικονομική πραγματικότητα, είναι απαραίτητο να αναγνωριστεί η ορδή προσέγγιση και, εν συνεχεία, να εφαρμοστεί με μέτρο και αποφασιστικότητα.

2.7 Κόστος ⁽⁷⁾. Ωστόσο, στις περισσότερες περιπτώσεις, η χρήση φιλικότερων προς το κλίμα μορφών ενέργειας συνεπάγεται σαφώς υψηλότερο κόστος για τους μεμονωμένους καταναλωτές και για τις βιομηχανικές διαδικασίες, ⁽⁸⁾ Παραδείγματα αποτελούν η αιολική και η ηλιακή ενέργεια ⁽⁹⁾ (λόγου χάρι, στη Γερμανία μόνο το 2007, δαπανήθηκαν περίπου 4 δισεκατομμύρια ευρώ για τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας οι οποίες επιδοτούνται από τους καταναλωτές ⁽¹⁰⁾) ή οι σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής με καύση άνθρακα που δεσμεύουν και αποθηκεύουν CO₂ (CCS). Ακόμη και για τις αντλίες θερμότητας ή τα οχήματα με κατανάλωση καυσίμου με μειωμένες ή χωρίς εκπομπές CO₂ απαιτείται πιο περίπλοκη τεχνολογία που συνεπάγεται και υψηλότερο κόστος.

2.8 Κίνδυνοι. Εφόσον αυτό το υψηλό κόστος δεν αντισταθμίζεται από αντίστοιχες εξοικονομήσεις μέσω της μείωσης της κατανάλωσης πόρων και ενόσω οι ανταγωνιστικές οικονομίες εκτός της Ευρώπης δεν επιβαρύνονται με συγκρίσιμο κόστος, αυτό θα έχει αρνητικές συνέπειες στην ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα. «Η Ευρώπη μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα στην καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, ωστόσο, η Ευρώπη δεν μπορεί να αποδεχθεί τον αθέμιτο ανταγωνισμό με χώρες που δεν επιβάλλουν περιβαλλοντικούς περιορισμούς στις επιχειρήσεις τους» ⁽¹¹⁾. Σε σύγκριση με τις αναδυόμενες οικονομίες π.χ. της Κίνας και της Ινδίας, οι δαπάνες προσωπικού (μισθοί, κοινωνικές παροχές) στην Ευρώπη είναι σαφώς υψηλότερες και επιβαρύνουν ήδη αυτές καθαυτές την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης· η λήψη οποιωνδή-

ποτε περαιτέρω μονομερών μέτρων που επιβάλλονται από τους στόχους για την προστασία του κλίματος και αυξάνουν το κόστος παραγωγής είναι ιδιαίτερα σοβαρές και επικίνδυνες.

2.9 Ευκαιρίες. Σε περίπτωση όμως που η συντριπτική πλειοψηφία μη ευρωπαϊκών κρατών, όπως η Κίνα, η Ινδία και οι ΗΠΑ, προβεί σε παρόμοια μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος, προσφέρεται στην Ευρώπη η ευκαιρία να εξαγει τις φιλοπεριβαλλοντικές τεχνολογίες ενέργειας που αναπτύσσονται στην επικράτειά της και, με αυτό τον τρόπο, μπορούν, από τη μια πλευρά, να προκύψουν οφέλη για την ευρωπαϊκή οικονομία και, από την άλλη πλευρά, να μειωθούν η παγκόσμια κατανάλωση και οι εκπομπές CO₂. Εξάλλου, η οικονομική ιστορία καταδεικνύει ότι περίοδοι που επίκειται κρίση ακολουθούνται από ενίσχυση του πνεύματος καινοτομίας, καθώς και από την ανάπτυξη και εφαρμογή νέων τεχνολογιών, οι οποίες οδήγησαν μακροπρόθεσμα σε ανάκαμψη και οικονομική μεγέθυνση (αλλά μέχρι σήμερα και σε αυξημένη χρήση ενέργειας!). Για το λόγο αυτό, το επίκεντρο όλων των δράσεων που αναπτύσσονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα πρέπει να αποτελέσει η καινοτόμος ανάπτυξη και η αποτελεσματική εφαρμογή τεχνολογιών ενέργειας που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ενέργειας, δεν επιβαρύνουν το κλίμα και είναι ανταγωνιστικές. Ταυτόχρονα θα πρέπει να συνεχιστούν εντατικά οι προσπάθειες στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής με στόχο την επίτευξη διεθνών συμφωνιών. Τα αποτελέσματα της Διάσκεψης του Μπαλί καταδεικνύουν ότι τουλάχιστον συνεχίζονται οι διαπραγματεύσεις. (Βλ. κατωτέρω σημείο 2.11).

2.10 Προβλήματα. Ωστόσο, εάν οι προσπάθειες αυτές δεν στεφθούν με επιτυχία, θα δημιουργηθούν σοβαρά προβλήματα. Κατ' αρχάς, βιομηχανικοί κλάδοι το κόστος παραγωγής των οποίων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το κόστος της ενέργειας και του διοξειδίου του άνθρακα δεν θα είναι πλέον ανταγωνιστικοί στην παγκόσμια αγορά, θα αναγκαστούν να παύσουν την παραγωγή τους στην Ευρώπη, θα καταργήσουν τις θέσεις εργασίας και θα μεταφερθούν σε χώρες όπου το κόστος ενέργειας και CO₂ είναι χαμηλότερο. Για ορισμένους βιομηχανικούς κλάδους, όπως για τη βιομηχανία αλουμινίου και τη βιομηχανία τσιμέντου ⁽¹²⁾, αυτή η διαδικασία έχει ήδη ξεκινήσει. Αν και η Επιτροπή γνωρίζει το πρόβλημα αυτό λόγω μιας αξιολόγησης αντικτύπου ⁽¹³⁾, η ΕΟΚΕ θεωρεί επείγοντως αναγκαίο να βρεθεί το συντομότερο δυνατό μια ικανοποιητική λύση προκειμένου να περιοριστούν οι συνέπειες για τις εθνικές οικονομίες. Εκτός από την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων υπάρχει κυρίως ο κίνδυνος η παγκόσμια ροή κεφαλαίων να μην διοχετεύει πλέον τις μελλοντικές επενδύσεις προς νέες μονάδες παραγωγής στην Ευρώπη, αλλά σε περιοχές με χαμηλότερο κόστος ενέργειας και CO₂. Πάνω απ' όλα όμως, η παγκόσμια ροή κεφαλαίων δεν θα διοχετεύει πλέον τις μελλοντικές επενδύσεις προς νέες μονάδες παραγωγής στην Ευρώπη, αλλά σε περιοχές με χαμηλότερο κόστος ενέργειας και CO₂.

2.10.1 Μετεγκατάσταση και «διαρροή». Τέτοιου είδους μετεγκαταστάσεις αναμφίβολα θα επιφέρουν μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ, ωστόσο, σε παγκόσμιο επίπεδο, η ποσότητα CO₂ που εκλύεται στην ατμόσφαιρα είναι ίδια, αν όχι και μεγαλύτερη· εάν οι μονάδες που έχουν μετεγκατασταθεί χρησιμοποιούν για την παραγωγή τους φθηνότερες τεχνικές απ' ό,τι αυτές που εφαρμόζονται σήμερα ή θα εφαρμοστούν μελλοντικά στην Ευρώπη, οι ποσότητες αερίων του θερμοκηπίου που εκλύονται είναι, κατά κανόνα, ακόμη μεγαλύτερες (εξαιρέση αποτελεί η υδροηλεκτρική ενέργεια π.χ. στη Νορβηγία). Σε αυτά προστίθενται και οι αυξήσεις των εκπομπών CO₂ που προκαλούνται λόγω των μεταφορών.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Συμβουλευτικής Επιτροπής Βιομηχανικών Μεταλλαγών με θέμα «Επιπτώσεις της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής νομοθεσίας στις βιομηχανικές μεταλλαγές» CESE 696/2007, εισηγητές οι κκ. Pezzini και Novicki.

⁽⁴⁾ CESE-2007-09, Πρόλογος του κ. Serpi.

⁽⁵⁾ Ορισμένες από τις κοινωνικές πτυχές που αφορούν την παρούσα γνωμοδότηση θα εξετασθούν και στη μελλοντική γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με τίτλο: «Οι κοινωνικές επιπτώσεις τη γενικής εξέλιξης του τομέα ενέργεια και μεταφορές».

⁽⁶⁾ Και σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν απογοητεύσεις, όπως πρόσφατα με τις αισιόδοξες προσδοκίες για τα βιοκαύσιμα, βλ. TEN/286.

⁽⁷⁾ Βλ. σχετικά τη εκτίμηση που κοινοποίησε η Επιτροπή στις 23 Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το κόστος της δέσμης μέτρων της ΕΕ για το κλίμα: 0,45 % του ΕγχΑΠ, δηλαδή 60 δισεκατομμύρια € ετησίως, ήτοι 3 € ανά ευρωπαϊκό πολίτη την εβδομάδα (πάνω από 600€ για μια τετραμελής οικογένεια ετησίως).

⁽⁸⁾ Εξαιρούνται η υδροηλεκτρική και η πυρηνική ενέργεια.

⁽⁹⁾ Η τεχνολογία αποθήκευσης που θα απαιτούνταν σε περίπτωση αύξησης του εφοδιασμού θα οδηγούσε σε περαιτέρω δραστηρή αύξηση του κόστους.

⁽¹⁰⁾ Και για τις θέσεις εργασίας που δημιουργούνται για το σκοπό αυτό.

⁽¹¹⁾ Απόσπασμα από την ομιλία του Προέδρου κ. Σαρκοζί στις 13 Νοεμβρίου 2007 ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο.

⁽¹²⁾ Βλ. TEN/286 με θέμα «Η εξέλιξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας τσιμέντου».

⁽¹³⁾ «Commission eyes end to free pollution credits», EurActiv, 10/01/08, <http://www.euractiv.com/en/climate-change/commission-eyes-free-pollution-credits/article-169434>

2.10.2 Ένταση ενέργειας στην οικονομία. Εάν συνέβαινε κάτι τέτοιο, η ευρωπαϊκή οικονομία θα έχανε σημαντικούς βιομηχανικούς κλάδους παραγωγής και θέσεις απασχόλησης, χωρίς να συμβάλει στην προστασία του κλίματος. Ταυτόχρονα, η ΕΕ, θα σημείωνε μάλιστα (φαινομενική) βραχυπρόθεσμη επιτυχία στον ανταγωνισμό για την ενεργειακή απόδοση της οικονομίας, δηλαδή της λεγόμενης έντασης ενέργειας (κατανάλωση ενέργειας/ακαθάριστο εγχώριο προϊόν) ⁽¹⁴⁾, χάρη στην μετεγκατάσταση της ενεργοβόρου βιομηχανίας.

2.10.3 Ο τομέας των υπηρεσιών. Ακόμη και ο τομέας των υπηρεσιών, στον οποίο εντοπίζεται ένα μεγάλο μέρος της οικονομικής ισχύος της Ευρώπης, μπορεί να ανθίσει μακροπρόθεσμα, μόνον εφόσον διατηρηθεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και επομένως θα πλήττεται στον ίδιο βαθμό — σε σύγκριση με τα παγκόσμια δεδομένα — από υπερβολικά υψηλό κόστος ενέργειας.

2.11 Παγκόσμιες συμφωνίες. Επομένως, η σύναψη δεσμευτικών και ισόρροπων παγκόσμιων συμφωνιών για τη μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου πρέπει να αποτελέσει στόχο προτεραιότητας όλων των διεθνών προσπαθειών σε αυτόν τον τομέα, όχι μόνο για την προστασία του κλίματος, δεδομένου ότι μπορεί να επιτευχθούν απτά αποτελέσματα μόνον εάν οι μεγάλοι ρυπαντές CO₂ όπως π.χ. η Κίνα, η Ινδία και οι ΗΠΑ, δεσμευτούν να συμμετάσχουν στις δράσεις προστασίας. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ επικροτεί όλες τις προσπάθειες που καταβάλλουν η Κοινότητα, τα κράτη μέλη και οργανώσεις όπως η G8, ο ΟΗΕ, η UNESCO, ο ΟΟΣΑ, η ΔΟΕ κλπ. προς αυτή την κατεύθυνση, λόγω χάρη, η διάσκεψη του Μπαλί που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις — Αναλύσεις και συμπεράσματα

3.1 Ενεργειακή και κλιματική πολιτική. Μια επιτυχημένη ενεργειακή και κλιματική πολιτική πρέπει να διασφαλίσει μια σημαντική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, να προετοιμάσει την κοινωνία και τους συναφείς ενδιαφερόμενους φορείς για τις σχετικές αναγκαίες αλλαγές (π.χ. αρχιτέκτονες, επενδυτές, επιχειρηματίες, εκπαιδευτικοί, μαθητές, πολιτές, καταναλωτές, κλπ.... καθότι πρόκειται για μια υπόθεση που αφορά όλους, από το ένα άκρο της αλυσίδας μέχρι το άλλο), αλλά ταυτόχρονα πρέπει να διαμορφώσει αυτή τη διαδικασία της αλλαγής με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην θιγεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας και να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ των στόχων που αναφέρονται στο σημείο 2.3. Από τα ανωτέρω προκύπτουν προκλήσεις και ευκαιρίες.

3.2 Προκλήσεις. Τόσο η εξέλιξη της παγκόσμιας ζήτησης ενέργειας, όσο και η ευρωπαϊκή ενεργειακή και κλιματική πολιτική των τελευταίων ετών έχουν οδηγήσει σε σημαντικές αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και των παράγωγων προϊόντων. Προκειμένου να δοθεί ίση προτεραιότητα στους τρεις στόχους που αναφέρονται στο σημείο 2.3 και να εξασφαλιστούν τα απαραίτητα κεφάλαια για μελλοντικές επενδύσεις σε καινοτόμες τεχνολογίες, η ενέργεια θα πρέπει να διατίθεται στην ευρωπαϊκή οικονομία — παρά την αυξανόμενη παγκόσμια ζήτηση και υπό την προϋπόθεση της διασφάλισης της αναγκαίας προστασίας του κλίματος — σε όσο το δυνατόν πιο προσιτές τιμές. Για το λόγο αυτό, το κόστος της ενέργειας δεν θα πρέπει να αυξηθεί ακόμη περισσότερο — πέρα από τις αυξήσεις που είναι αναγκαίες για την προστασία του περιβάλλοντος και λόγω της εξάντλησης των πόρων — μέσω περαιτέρω κρατικών μέτρων.

Στο πλαίσιο αυτό, σε ό,τι αφορά τα απαραίτητα μεμονωμένα μέτρα και τον αντίκτυπό τους, μπορεί να προκύψουν συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των προμηθευτών ενέργειας και των καταναλωτών ενέργειας.

⁽¹⁴⁾ Συγκεκριμένα, ενόσω δεν παρουσιάζεται γενική ύφεση.

3.3 Κίνητρα και εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να δοθούν επαρκή κίνητρα αγοράς, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι στο πλαίσιο των επενδυτικών κύκλων χρησιμοποιούνται ενεργειακά αποδοτικές τεχνικές, ακόμη και αν το κόστος επένδυσης είναι υψηλότερο. Εάν δεν πραγματοποιηθούν αυτού του είδους επενδύσεις, παρά την οικονομική τους αποδοτικότητα, πρέπει να αναλυθούν και να αρθούν τα σχετικά εμπόδια, καθώς οι επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση (βλέπε επίσης το σημείο 4.1), στις πλειονότητα των περιπτώσεων, αποτελούν τον φθηνότερο τρόπο για την αποφυγή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Κατά βάση, το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (Emission Trading) θα μπορούσε να αποτελέσει ένα από αυτά τα μέσα της αγοράς. Προϋπόθεση είναι όμως να βελτιωθεί σημαντικά ο σημερινός τρόπος εφαρμογής του συστήματος (βλέπε σχετικά και το σημείο 4.3), προκειμένου μια δεδομένη ποσότητα CO₂ να μειωθεί στο ελάχιστο δυνατό κόστος. Εξαιτίας της αλληλοεπικάλυψης με κοινοτικά μέσα χρηματοδότησης, καθώς και λόγω εσφαλμένων κινήτρων που δίνονται κατά την εκχώρηση πιστοποιητικών (ιδίως η απουσία συσχέτισμού μεταξύ εκχώρησης και πραγματικής παραγωγής γεγονός που καθιστά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής πριμοδότηση για την παύση της παραγωγής) προκύπτουν π.χ. τα λεγόμενα «απροσδόκητα κέρδη» (windfall profits), τα οποία έχουν οδηγήσει σε αυξήσεις των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας ύψους δισεκατομμυρίων ευρώ. Η πλήρης δημοπράτηση που προτείνει η Επιτροπή θα οδηγούσε σε ακόμη μεγαλύτερες αυξήσεις.

3.4 Πραγματικές ευκαιρίες. Εάν κατορθώσουμε στα επόμενα 15-25 έτη να επικεντρώσουμε το πλήθος των νέων επενδύσεων και των επανεπενδύσεων σε τεχνολογίες που είναι αποτελεσματικές από άποψη κόστους/οφέλους, ενεργειακά αποδοτικές και μειώνουν τις εκπομπές αερίων, τότε η προστασία του κλίματος μπορεί να επιδράσει θετικά στην ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και έτσι να αποτελέσει μια ευκαιρία για μεγαλύτερη συνολική ευημερία, παρά τις αυξημένες τιμές ενέργειας.

3.5 Προϋποθέσεις και συστάσεις. Συνεπώς, στην παρούσα παράγραφο εξετάζονται ορισμένες προϋποθέσεις προκειμένου να καταστεί δυνατή η υλοποίηση αυτών των ευκαιριών, ενώ παράλληλα διατυπώνονται σχετικές συστάσεις. Καθοριστική προϋπόθεση για την υλοποίηση του ανωτέρου στόχου είναι η λήψη των κατάλληλων μέτρων στους τομείς της ενεργειακής, οικονομικής και ερευνητικής πολιτικής, η εφαρμογή των ορθών αρχών και η αποφυγή υπερβολικών ρυθμίσεων. Τα πολιτικά μέσα πρέπει να ενεργοποιήσουν και να υλοποιήσουν τις οικονομικά αποδοτικότερες λύσεις: οι ποσοτικές στοχοθετήσεις πρέπει να συνεκτιμήσουν το ρυθμό των αναγκαίων προσαρμογών που μπορεί να γίνει ανεκτός από μια υγιή οικονομία. Ως μεταβλητές του πιθανού ρυθμού μπορούν να ληφθούν π.χ. οι κύκλοι απόσβεσης, οι περίοδοι κατάρτισης, τα στάδια ανάπτυξης για τις καινοτόμες τεχνολογίες, καθώς οι κοινωνικά αποδεκτές προσαρμογές, οι δράσεις κατάρτισης και άλλες κοινωνικές μεταβολές. Στο πλαίσιο αυτό η έρευνα και η ανάπτυξη πρέπει να συμβάλλουν καθοριστικά.

3.6 Ευρεία προσέγγιση — Πολυμορφία, διαφοροποίηση, ευελιξία και αμοιβαιότητα. Κατά την έννοια της προσέγγισης από τη βάση προς την κορυφή (bottom-up) πρέπει να ενθαρρυνθεί η ίδια πρωτοβουλία όλων των ενδιαφερόμενων μερών και να προωθηθεί η πολυμορφία, η διαφοροποίηση και η ευελιξία των τεχνολογικών και οικονομικών πρακτικών, χωρίς να ευνοηθούν στο πλαίσιο αυτό μεμονωμένοι τομείς. Μόνο μέσω της πολυμορφίας και του ανταγωνισμού μεταξύ διαφορετικών προσεγγίσεων, καινοτομιών και διαδικασιών επιτυγχάνεται η αναγκαία ανθεκτικότητα απέναντι σε

μεμονωμένες κρίσεις και αναπτύσσονται οι εκάστοτε ιδιαίτερα αποδοτικές μέθοδοι και τεχνολογίες και επιτυγχάνεται ο ιδανικός συνδυασμός τους. Επομένως, είναι απαραίτητη η χρήση ενός ευρέως ενεργειακού μίγματος, από το οποίο δεν θα πρέπει να αποκλειστεί πρόωρα καμία χρήσιμη τεχνολογία⁽¹⁵⁾. Η διασφάλιση του ενεργειακού μας εφοδιασμού επιτυγχάνεται μέσω της δέουσας δικτύωσης παραγωγών, προμηθευτών και πελατών μέσω της εφοδιαστικής αλυσίδας από το σημείο γεώτρησης μέχρι τον πελάτη. Για το σκοπό αυτό πρέπει να αναπτυχθούν αμοιβαίες οικονομικές σχέσεις, δηλαδή, δημιουργία ασφαλών επενδυτικών προϋποθέσεων για τα εξωτερικά κεφάλαια στην ΕΕ και, αντιστρόφως, ασφαλείς συνθήκες για τις κοινοτικές επενδύσεις στις προμηθεύτριες χώρες.

3.7 Μέτρα ευρωπαϊκής πολιτικής και παγκόσμια συνεργασία. Η ευρωπαϊκή κλιματική και ενεργειακή πολιτική πρέπει να ενθαρρύνει τη συνεργασία, με την ανάπτυξη συμπράξεων μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, και η οποία συνενώνει και αξιοποιεί με βέλτιστο τρόπο τα οικονομικά και γεωγραφικά πλεονεκτήματα, καθώς και εκείνα που συνδέονται με τους πόρους κάθε κράτους μέλους. Παραδείγματος χάρη, οι τεχνικές για την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν σε τοποθεσίες της Ευρώπης όπου επικρατούν οι ευνοϊκότερες συνθήκες, ιδίως κλιματικές, συμπεριλαμβανομένων των διαύλων μετάδοσης, και όχι εκεί όπου χορηγούνται οι υψηλότερες κρατικές ενισχύσεις. Πέραν αυτού, θα πρέπει επίσης να καταβληθούν προσπάθειες για τη δημιουργία παγκόσμιων συνεργασιών όσον αφορά την ανάπτυξη και χρήση τεχνολογιών με τις οποίες εξοικονομείται ενέργεια και αποφεύγονται οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

3.8 Αντιφατικοί⁽¹⁶⁾ και αλληλεπικαλυπτόμενοι ποσοτικοί στόχοι. Η βέλτιστη οικονομική αποδοτικότητα ελαχιστοποιεί το οικονομικό κόστος και την κοινωνική επιβάρυνση των πολιτών.

Εντούτοις, οι αλληλεπικαλυπτόμενοι στόχοι της ενεργειακής και κλιματικής πολιτικής οδηγούν σε ένα υπερβολικά ρυθμισμένο σύστημα και σε οικονομικά ασύμφορες λύσεις· επομένως, θα πρέπει να αποφευχθούν τέτοιου είδους στόχοι. Αυτή η άποψη διασαφηνίζεται με τα παρακάτω παραδείγματα:

- Ο γενικός στόχος της ΕΕ για την προστασία του κλίματος που προβλέπει μείωση κατά 20 % των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά την περίοδο 1990-2020 σύμφωνα με την απόφαση του εαρινού Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου 2007, θα οδηγούσε σε απώλεια του ΑΕγχΠ⁽¹⁷⁾ της τάξης των 480 (εκτίμηση της Επιτροπής της 23 Ιανουαρίου 2008) έως 560 δισεκατομμυρίων ευρώ (GWS/Prognos)⁽¹⁸⁾ για την περίοδο 2013-2020. Ο στόχος αυτός πρέπει να γίνει αποδεκτός και θα πρέπει να αποτελέσει κατευθυντήρια αρχή για περαιτέρω δράση.
- Ο καθορισμός ενός πρόσθετου φιλόδοξου στόχου, σύμφωνα με τον οποίο το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) θα πρέπει να ανέλθει στο 20 %, αυξάνει το προαναφερόμενο κόστος ακόμη περισσότερο, δεδομένου ότι το κόστος αποφυγής εκπομπών CO₂ κατά την αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέρ-

γιας είναι σαφώς υψηλότερο σε σύγκριση με άλλα μέτρα μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

- Επιπλέον, ανακύπτουν περαιτέρω μειονεκτήματα και περιπλοκές, σε περίπτωση που και η ενεργειακή απόδοση της οικονομίας (βλέπε σχετικά το σημείο 2.10.2) αναδεικνύεται σε πρόσθετο, ρητώς ποσοτικοποιημένο στόχο (20 %). Διότι ο ευκολότερος τρόπος για να εκπληρωθεί αυτός ο στόχος είναι η μεταγκατάσταση της βιομηχανίας ή, λόγω του ορισμού της ενεργειακής απόδοσης, ή, η μετατροπή του ενεργειακού μίγματος από το συνδυασμό πυρηνικής ενέργειας και άνθρακα στο συνδυασμό (σαφώς ακριβότερου) αερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας⁽¹⁹⁾. Αυτές οι ανεπιθύμητες παράπλευρες συνέπειες καταδεικνύουν ότι η ενεργειακή απόδοση αυτή καθαυτή δεν θα πρέπει να αποτελεί στόχο, αλλά ένα μέσο — ωστόσο εξαιρετικά σημαντικό — προκειμένου να επιτευχθούν με βιώσιμο τρόπο οι τρεις θεμελιώδεις στόχοι που αναφέρονται στο σημείο 2.3.

Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά κατ' αρχάς να αξιολογηθούν προσεκτικά και αντικειμενικά όλοι οι στόχοι για την προστασία του κλίματος ως προς τον αντίκτυπό τους στο ΑΕγχΠ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στο πλαίσιο της μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου και να επιτευχθεί μια βέλτιστη κατανομή των πόρων.

3.8.1 Μελέτες. Μελέτες⁽²⁰⁾ υποδεικνύουν ότι

- ο στόχος μείωσης των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα στην ΕΕ σε ποσοστό λίγο κάτω του 20 % είναι οικονομικά αποδοτικός, εάν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και η κοινωνία κατορθώσουν να υλοποιήσουν με συνέπεια τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα από άποψη κόστους/οφέλους (μελέτη McKinsey από τη βάση προς την κορυφή, στην οποία προσδιορίζονται με ακρίβεια τα μέτρα που είναι απαραίτητα και εφκτά για το σκοπό αυτό). Υπάρχουν βέβαια και μελέτες που παρουσιάζουν υψηλότερους στόχους μείωσης ως οικονομικά αποδοτικούς, αλλά επειδή ακολουθούν την προσέγγιση από την κορυφή προς τη βάση δεν υποδεικνύουν με πιο τρόπο μπορεί να επιτευχθεί αυτός ο στόχος.
- ωστόσο, το κόστος για κάθε πρόσθετη ποσοστιαία μονάδα μείωσης του CO₂ αυξάνεται κατακόρυφα (σωρευτική απώλεια του ΑΕγχΠ ύψους 480 — 560 δισεκατομμυρίων ευρώ, βλέπε το σημείο 3.8)· συνεπώς, ο στόχος μείωσης κατά 20 % προϋποθέτει τη δαπανηρή μετατροπή του ενεργειακού μίγματος από τον άνθρακα στο συνδυασμό φυσικού αερίου και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
- ο καθορισμός του συμπληρωματικού στόχου που προβλέπει το μερίδιο των ΑΠΕ να ανέρχεται στο 20 % συνεπάγεται περαιτέρω δαπάνες δισεκατομμυρίων ευρώ, καθότι ο εν λόγω στόχος μπορεί να επιτευχθεί μόνον με τη χρήση οικονομικά ασύμφωνων τεχνολογιών (τουλάχιστον στο σημερινό επίπεδο ανάπτυξης), οι οποίες χρήζουν μαζικών επιδοτήσεων.

3.8.2 Ισορροπία μεταξύ των στόχων του σημείου 2.2. Κατά την έννοια της αναγκαίας ισορροπίας μεταξύ των τριών στόχων της ενεργειακής και περιβαλλοντικής πολιτικής που αναφέρονται στο σημείο 2.3, τα μέσα πολιτικής θα πρέπει να επιδιώξουν, μέσω οικονομικά ελκυστικών μέτρων για τη μείωση του CO₂, την εκπλήρωση

⁽¹⁵⁾ Με την επιφύλαξη της εκάστοτε απόφασης των κρατών μελών για την πυρηνική ενέργεια.

⁽¹⁶⁾ Ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικό μέσο για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα θα μπορούσε να αποτελέσει η τεχνολογία δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα (Carbon-Capture and -Storage — CCS), η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέλιξης. Ωστόσο, σε αυτή τη μέθοδο η ενεργειακή απόδοση μειώνεται σε σύγκριση με μια αντίστοιχη μονάδα παραγωγής που δεν χρησιμοποιεί τεχνολογία CCS. Ως εκ τούτου, εν προκειμένω δημιουργείται αντίφαση ανάμεσα στην αποφυγή του CO₂ και της ενεργειακής απόδοσης. Λαμβανομένων υπόψη των ακόμη πολύ μεγάλων αποθεμάτων άνθρακα, αυτή η απώλεια όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση είναι ένα τίμημα που προσωρινά μπορεί να γίνει δεκτό. Συνεπώς, η ενεργειακή απόδοση δεν μπορεί να καθορίζεται επιπροσθέτως ως **ποσοτικός στόχος**.

⁽¹⁷⁾ Ομιλία του Προέδρου της Επιτροπής Barroso στις 23 Ιανουαρίου 2008

⁽¹⁸⁾ Fn Prognos 2007, μετά από αίτηση του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομίας της Γερμανίας

⁽¹⁹⁾ Η αιτία είναι ο ορισμός της ενεργειακής απόδοσης, η οποία προσδιορίζεται ως ο λόγος κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας και ΑΕγχΠ. Η κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας υπολογίζεται μέσω της λεγόμενης «μεθόδου απόδοσης». Αυτό σημαίνει ότι η ενεργειακή απόδοση τριπλασιάζεται π.χ. όταν ένας πυρηνικός σταθμός παραγωγής ενέργειας αντικαθίσταται με μια μονάδα αιολικής ή ηλιακής ενέργειας, χωρίς να εξοικονομείται ούτε μια κιλοβατώρα ηλεκτρικής ενέργειας. Ακόμη και ένας πυρηνικός σταθμός ηλεκτροπαραγωγής αντικαθίσταται με μονάδα που χρησιμοποιεί φυσικό αέριο, η ενεργειακή απόδοση αυξάνεται επίσης, μολονότι ταυτόχρονα αυξάνονται και οι εκπομπές CO₂.

⁽²⁰⁾ McKinsey, γερμανική καμπύλη του κόστους αποφυγής CO₂- Σεπτέμβριος 2007- EEFa, Μελέτη για ενεργοβόρες βιομηχανίες, Σεπτέμβριος 2007.

των υλοποιήσιμων στόχων χωρίς να επιφέρουν οικονομικές ζημιές. Εντούτοις, το αίτημα για μετατροπή του ενεργειακού μίγματος και τη στροφή του προς ένα για την οικονομία εξαιρετικά υψηλό μερίδιο ΑΠΕ — μια πρόωρη, από την σκοπιά του σύγχρονου επιπέδου τεχνολογικής εξέλιξης, και, ως εκ τούτου, δαπανηρή προοπτική — καθώς και για έναν υπερβολικά απαιτητικό στόχο όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση οδηγεί, αφενός, σε εσφαλμένη κατανομή των μέσων παραγωγής στο σύνολο της οικονομίας ⁽²¹⁾, ενώ, από την άλλη πλευρά, ενισχύεται ο κίνδυνος η ζήτηση για ιδιαίτερα αποδοτικές περιβαλλοντικές τεχνολογίες να μην μπορεί πλέον να καλυφθεί από την ευρωπαϊκή παραγωγή. Παραδείγματος χάρι, μια έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατέδειξε ⁽²²⁾, η τιμή του CO₂ ανά τόνο που ανέρχεται σε 20-25 ευρώ έχει ήδη σημαντικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα πολλών κλάδων της βιομηχανίας.

3.9 Έρευνα και ανάπτυξη. Κατάρτιση.

3.9.1 Η ενίσχυση της έρευνας και ανάπτυξης (E&A) σε όλη την έκταση της ενεργειακής αλυσίδας αποτελεί βασική προϋπόθεση για τις αναγκαίες τεχνολογικές εξελίξεις, τον εντοπισμό νέων επιλογών, τη μείωση του κόστους, καθώς και την αύξηση της απόδοσης κατά την ανεύρεση και την αξιοποίηση των πόρων, τη μετατροπή της ενέργειας, την αποθήκευση ενέργειας έως και την τελική χρήση της ενέργειας από τη βιομηχανία, τις μεταφορές, τα νοικοκυριά και τον τελικό καταναλωτή. Η ΕΟΚΕ έχει ζητήσει για αυτό επανειλημμένα την ουσιαστική αύξηση των δαπανών για E&A. Συνεπώς, εν λόγω ενισχύσεις θα πρέπει να επωφεληθούν από μια μείωση των υψηλών επιδοτήσεων της αγοράς που χορηγούνται σε τεχνολογίες, οι οποίες δεν είναι ακόμη εμπορεύσιμες.

3.9.2 Στο πλαίσιο αυτό, οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ της έρευνας για την ενέργεια θα πρέπει να εστιαστούν στην άκρως σημαντική βασική έρευνα (π.χ. κατάλυση, λευκή/πράσινη βιοτεχνολογία, έρευνα στο χώρο των υλικών, πυρηνική σύντηξη, κατάργηση ακτινίδων, κλπ.), ενώ το κόστος της εφορμοσμένης έρευνας και ανάπτυξης θα πρέπει να αναλάβουν κατά κύριο λόγο οι επιχειρήσεις (συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ). Εκτός αυτού, κρίνεται απαραίτητη η εντατική κατάρτιση όλου του αναγκαίου εξειδικευμένου δυναμικού, από τους τεχνικούς έως τους μηχανικούς και τους επιστήμονες, καθώς και η εκπαίδευση όλων των ενδιαφερομένων φορέων που εμπλέκονται έμμεσα στον τομέα της ενέργειας — ακόμη και υπό την ιδιότητα τους ως καταναλωτών.

4. Επιμέρους προσεγγίσεις και συστάσεις

4.1 Όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση μια «No-regret-Option» (επιλογή για την οποία δεν θα μετανοήσουμε)

- Ενισχύει την ασφάλεια του εφοδιασμού, μειώνει τις περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις και σταθεροποιεί τις τιμές της ενέργειας.
- Σε παγκόσμιο επίπεδο, η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης μπορεί να συμβάλει σε μείωση των εκπομπών CO₂ έως και 6 Gt (δισεκατομμύρια τόνοι) μέχρι το 2030 με αρνητικό κόστος ⁽²³⁾.
- Η ενεργειακή απόδοση αποτελεί τον παράγοντα-κλειδί προκειμένου να ενταχθούν μη ευρωπαϊκά κράτη σε μια παγκόσμια συμφωνία για την προστασία του κλίματος.
- Για τη βελτιστοποίησή της πρέπει να αντιμετωπιστούν οι αλληλοσυγκρουόμενοι νομοθετικοί στόχοι: νομοθεσία περί μισθώσεων, ποσοστά ανακύκλωσης.

⁽²¹⁾ Αυτό αντικατοπτρίζεται ήδη στα υφιστάμενα βραχυπρόθεσμα μέτρα πολιτικής που αφορούν πενταετή σχέδια σχετικά με τα — συχνά σε εθνικό επίπεδο — μερίδια των ΑΠΕ και την κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής CO₂.

⁽²²⁾ «EU ETS Review. Report on International Competitiveness», European Commission/McKinsey/Ecofys, Δεκέμβριος 2006.

⁽²³⁾ Καμπύλη McKinsey.

— Η «μέτρηση» της ενεργειακής απόδοσης κάθε κράτους πρέπει να συνοπλογοίξει τον τρόπο χρήσης των αγαθών από τους τελικούς καταναλωτές και όχι μόνο τον λόγο κατανάλωσης πρωτογενούς ενέργειας προς το ΔΕγγΠ.

— Στην περίπτωση αλληλοσυγκρουόμενων στόχων για τα ενεργοβόρα αγαθά θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη φάση της χρήσης των προϊόντων.

— Προτεραιότητα θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση της ενεργειακής απόδοσης σε τομείς που διαθέτουν αξιόλογο δυναμικό εξοικονόμησης κόστους: κυρίως στον τομέα των κτιρίων και των σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

— Η οικονομική της αποδοτικότητα εξαρτάται από τους επενδυτικούς κύκλους και τη διάρκεια απόσβεσης.

— Αυτές οι δύο παράμετροι πρέπει να διαδραματίσουν αποφασιστικό ρόλο και για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (πιο αναλυτικά στην ενότητα για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

— Οι βιομηχανικές μονάδες που πληρούν ήδη τα κριτήρια αξιολόγησης όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, δεν πρέπει να επιβαρύνονται με πρόσθετο κόστος εξαιτίας μέσων πολιτικής, όπως το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (π.χ. δημοπράτηση).

— Το δυναμικό ενεργειακής απόδοσης σε παγκόσμιο επίπεδο θα πρέπει να διερευνηθεί ανά τομέα ⁽²⁴⁾.

4.2 Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

4.2.1 Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ) συμβάλλουν στον βιώσιμο ενεργειακό εφοδιασμό (αυξημένη ασφάλεια εφοδιασμού, παραγωγή ενέργειας ουδέτερη ως προς το CO₂ ή με μηδενικές εκπομπές CO₂). Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας πρέπει να κατορθώσουν εδραιωθούν μακροπρόθεσμα χωρίς επιδοτήσεις και, συνεπώς, να καταστούν σαφώς πιο αποδοτικές.

4.2.2 Ως εκ τούτου, στην περαιτέρω στήριξη και ανάπτυξη των ΑΠΕ θα πρέπει να συνοπλογοιστούν οι ακόλουθες πτυχές, με τον προσανατολισμό να ενισχυθεί η οικονομική αποδοτικότητα της προώθησής τους:

— Η στήριξη θα πρέπει να είναι προσανατολισμένη στη βέλτιστη δυνατή οικονομική αποδοτικότητα.

— Οι πρωτοπόρες αγορές θα πρέπει κατά κύριο λόγο να αναπτυχθούν μέσω της θέσπισης ορθού ρυθμιστικού πλαισίου και να συνάδουν με άλλους υφιστάμενους βιομηχανικούς κλάδους, η αξία των οποίων έχει αποδειχθεί, και όχι να λειτουργούν σε βάρος τους.

— Τα μέσα στήριξης θα πρέπει να διοχετεύονται στις εκάστοτε καλύτερες τοποθεσίες στην ΕΕ. Η βιομάζα θα πρέπει να χρησιμοποιείται για ενεργειακούς σκοπούς στον τόπο όπου παράγεται. (κόστος μεταφοράς).

— Οι τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οι οποίες απέχουν ακόμη πολύ από την οικονομική αποδοτικότητα, θα πρέπει αρχικά να αναπτυχθούν περαιτέρω μέσω δράσεων E&A, αντί μέσω της δαπανηρής και επιδοτούμενης πρόωρης μαζικής εφαρμογής.

⁽²⁴⁾ Σύμφωνα με την προσέγγιση της ΔΟΕ.

— Η ενεργειακή απόδοση και η ενίσχυση των ΑΠΕ θα πρέπει να συνδυαστούν αποτελεσματικά: αρχική προτεραιότητα πρέπει να αποτελέσουν τα μέτρα για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και, στη συνέχεια, θα πρέπει να προωθηθεί η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Παραδείγματος χάρι: η σχεδιαζόμενη οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη θερμότητα προβλέπει την προώθηση των ΑΠΕ μόνο για τη θέρμανση κτιρίων που έχουν προηγουμένως επισκευαστεί έτσι ώστε να μειωθούν στο ελάχιστο οι απαιτήσεις θέρμανσης.

4.3 Περαιτέρω συστάσεις για την ανάληψη δράσης

— Προτού καθοριστούν μελλοντικοί στόχοι θα πρέπει να αναλυθούν οι πιθανότητες υλοποίησης από τεχνική άποψη, καθώς και οι οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες. Στη συνέχεια, ο εν λόγω καθορισμός θα πρέπει να βασιστεί σε μια ευρωπαϊκή συμφωνία και, στην καλύτερη δυνατή περίπτωση, σε μια παγκόσμια συμφωνία.

— Τα μέσα πολιτικής θα πρέπει να επιφέρουν τις επιδιωκόμενες ρυθμιστικές επιδράσεις (π.χ. κίνητρα για επενδύσεις σε οικονομικές δράσεις, ανάπτυξη νέων αγορών), αλλά θα πρέπει να αποφευχθούν ανεπιθύμητες συνέπειες (π.χ. μετατόπιση επενδύσεων, υψηλό κόστος για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές).

— Τα μέσα πολιτικής θα πρέπει να είναι προσανατολισμένα με μεγαλύτερη συνοχή απ' ό,τι μέχρι σήμερα στις πτυχές του κλίματος, της ενεργειακής απόδοσης και της αποτελεσματικότητας του κεφαλαίου, και μάλιστα, βάσει ποσοτικοποιημένων αξιών. Το καταλληλότερο μέτρο σύγκρισης για το σκοπό αυτό είναι το κόστος αποφυγής εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

— Η ΕΕ θα πρέπει να απλουστεύσει τον υπερβολικά ρυθμιστικό συνδυασμό μέσων (εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής, ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προώθηση της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, ενεργειακοί φόροι, κανονιστικό δίκαιο με πλήθος μεμονωμένων οδηγιών). Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να διευθετηθούν και αντιπαραθέσεις όσον αφορά τους στόχους. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε αποδοτικά από άποψη κόστους/οφέλους μέτρα έναντι οικονομικά ασύμφωνων μέσων (κατά κανόνα, κρίνεται σκόπιμο να αποδίδεται προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση έναντι της περαιτέρω ανάπτυξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας).

— Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής θα πρέπει να τροποποιηθεί κατά τρόπο ώστε να προωθείται η ενεργειακή απόδοση και να αποφεύγεται η παύση της παραγωγής. Προκειμένου οι επιχειρήσεις να διαθέτουν το αναγκαίο κεφάλαιο για επενδύσεις στην ενεργειακή απόδοση, τα πιστοποιητικά δεν θα πρέπει να χορηγούνται μέσω δημοπράτησης, αλλά βάσει συγκριτικών δεικτών αξιολόγησης της ενεργειακής απόδοσης σε σύνδεση με την πραγματική παραγόμενη ποσότητα. Έτσι, κατά την έννοια των επιδιωκόμενων ρυθμιστικών επιδράσεων (αύξηση της ενεργειακής απόδοσης), το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων

εκπομπής θα έχει τον ίδιο αντίκτυπο με μια πλήρη δημοπράτηση, ενώ, ταυτόχρονα, θα αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειες (όπως παγίωση περιττών αυξήσεων των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας — απροσδόκητα κέρδη — και επιβάρυνση των ενεργοβόρων βιομηχανικών κλάδων). Κατά την εκχώρηση των πιστοποιητικών θα πρέπει να αποφευχθούν οι αλληλεπικαλύψεις με χρηματοδοτικά μέσα για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και η παροχή εσφαλμένων κινήτρων και, αντ' αυτού, θα πρέπει να συνυπολογιστεί ο συσχετισμός μεταξύ εκχώρησης και πραγματικής παραγωγής (ούτως ώστε το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής να μην καταστεί πρωτοδότηση για την παύση της παραγωγής!). Σε ορισμένους κλάδους, η δημοπράτηση θα συνεπαγόταν έως και 10 % αύξηση του καθαρού κόστους παραγωγής, ενώ, ταυτόχρονα, θα προκαλούσε αναστολή των επιθυμητών μισθολογικών αυξήσεων.

— Η ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να εναρμονιστεί σε ολόκληρη την ΕΕ, προκειμένου να κατασκευαστούν μονάδες αιολικής ενέργειας και φωτοβολταϊκά συστήματα στις πλέον ευνοϊκές τοποθεσίες στην ΕΕ. Η εκτεταμένη ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την παραγωγή θερμότητας, ηλεκτρισμού και καυσίμων δεν θα πρέπει να έχει ως γνώμονα τις περιφερειακές ανάγκες, αλλά θα πρέπει να προσανατολίζεται στις εκάστοτε βέλτιστες κλιματικές συνθήκες (και τις τεχνικές δυνατότητες μετάδοσης).

— Η ενέργεια, ως συντελεστής παραγωγής, θα πρέπει να εξαιρείται σε μεγάλο βαθμό από την κρατική επιβολή πρόσθετου ενεργειακού και κλιματικού κόστους (σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, προώθηση της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας, ενεργειακοί φόροι, κλπ.) — πέρα δηλαδή από το κόστος που έχουν ήδη εφαρμόσει οι προμηθευτές ενέργειας και το οποίο καθορίζει την τιμή πώλησης της ενέργειας στην εκάστοτε περίπτωση — προκειμένου να μην υπονομευθεί η παγκόσμια ανταγωνιστικότητα και να αποφευχθούν οι μετεγκαταστάσεις. Μόνον οι οικονομικά υγιείς επιχειρήσεις είναι σε θέση να αναλάβουν τις αναγκαίες δράσεις για την βελτίωση της απόδοσης, την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και τη συγκέντρωση του αναγκαίου κεφαλαίου.

— Στις παγκόσμιες συμφωνίες θα πρέπει να δοθεί έμφαση στις σχετικές μεταβλητές (ενεργειακή απόδοση, εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου/ΑΕγχιΠ), ούτως ώστε οι χώρες με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης (επίσης υψηλή αύξηση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου) να αποκτήσουν κίνητρα για συμμετοχή. Τα κίνητρα αυτά θα πρέπει κατά κύριο λόγο να λάβουν τη μορφή μεταφοράς τεχνολογίας, όπως προβλέπει ο στόχος του φόρουμ AP-6⁽²⁵⁾ το οποίο αποτελείται από έξι κράτη στην περιοχή της Ασίας και του Ειρηνικού, έτσι ώστε οι περιοχές που παρουσιάζουν την μεγαλύτερη υστέρηση να έχουν τη δυνατότητα ταχείας πρόσβασης σε αυτές τις αποτελεσματικές τεχνολογίες.

Βρυξέλλες 13 Φεβρουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

⁽²⁵⁾ Το «Asia-Pacific Partnership on Clean Development and Climate» (Εταιρική σχέση Ασία-Ειρηνικός για την καθαρή ανάπτυξη και το κλίμα) αποτελεί ένα νέο φόρουμ, το οποίο εστιάζεται στην επιτάχυνση της ανάπτυξης και χρήσης καθαρών τεχνολογιών ενέργειας. Οι χώρες που συμμετέχουν είναι: η Αυστραλία, ο Καναδάς, η Κίνα, η Ινδία, η Ιαπωνία, η Κορέα, και οι ΗΠΑ. Σκοπός είναι, σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις, η εκπλήρωση των στόχων της ενέργειας και του κλίματος κατά τρόπο ώστε να προαχθεί η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και η καταπολέμηση της φτώχειας. Οι δράσεις θα πρέπει να εστιαστούν στις επενδύσεις, το εμπόριο και τη μεταφορά τεχνολογίας.